

Ensimmäisessä numerossaan helmikuussa 1897 Kotikielen Seuran aikakauslehti Virittäjä asetti itselleen seuraavat tavoitteet: »Kielellisellä alalla Virittäjä pyrkii kahtalaiseen päämäärään: se tahtoo keräillä aineksia tutkijain varalle sekä lisäksi käsitellä kielenkäytäntöä, oikeakielisyyttä ja kielenopetusta koskevia kysymyksiä, julkaisten näiltä aloilta pieniä tutkimuksia, tiedonantoja ja arvosteluita.»

Kielenkäytön ja oikeakielisyyden kysymyksiä käsiteltiin alusta asti Oikeakielisyyttä ja Uudissanoja -palstoilla. Teemaa jatkoi Kielemme käytäntö -osasto, joka ilmestyi säännöllisesti viidenkymmenen vuoden ajan. Itse asiassa Virittäjä oli vuorovaikutteisen kielenhuollon uranuurtaja — niin kuin monen muunkin sittemmin yhteiskunnassa vakiintuneen hankkeen. Samoja tehtäviä hoitaa nyt Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen kielenhuolto-osasto, joka palvelee kieltemme käyttäjiä mm. puhelinpalvelun ja Kielikello-lehden kautta.

Tällä kertaa Virittäjän on toimittanut Anne Mäntynen: numero on omistettu Kielemme käytännölle. Loppusivuilla on ilmoitus, joka yllättäneet monet iloisesti. Turkulaiset ovat valmistaneet juhluvoittemme kynnyksellä bibliografian kaikista Virittäjän kielenhuoltoa koskevista kirjoituksista. Kiitokset Turkuun!

Kuten alkuvuodesta luvattiin, julkaisemme nyt myös keväisen normisymposiumin puheenvuoroja. Esillä on iso lohko suomalaisten kielellistä maailmaa: suomi ja suomenruotsi, kirjakieli ja puhekieli, median, lain, koulun ja EU:n kieli. Puhutaan kääntämisestä ja monikielisydestä, tekstin ymmärrettävyyden ongelmista, normien olemuksesta ja ideologiasta, kielen ja sen tutkijoiden stereotyyppiä, kielellisistä asenteista ja tunteista.

Kielen normittamiseen tai huoltamiseen liittyvät kysymykset ovat paitsi yhteisiä myös henkilökohtaisia asioita. Kun niistä puhutaan, liikutaan herkillä alueella: tunteet nousevat pintaan. Tämän on kokenut Virittäjän toimituskin, joka yleensä editoi ja lyhentelee julkaisemiaan tekstejä. Jos kosket kieleeni, käsittelet persoonaani. En löydä tekstistä enää omia merkityksiäni.

Yhtä affektinen on suomalaiselle kysymys omasta alkuperästä. Tässä numerossa tarjoamme vuoron Kalevi Wiikille, jonka luennot ja esitelmät suomen kielen juurista ovat viime aikoina herättäneet kohua sekä tavallisen yleisön joukossa että tutkijapiireissä. Aihetta käsiteltiin myös Virittäjän edellisessä vihkossa. Tämä aihepiiri ei helposti tyhjene — yritämme tarpeen tullen löytää tilaa kiinnostaville puheenvuoroille.

Kun Virittäjä seuraavan kerran ilmestyy, siitä on tullut satavuotias. Tapahtumaa juhli-taan Kotikielen Seuran vuosikokouspäivänä 14. maaliskuuta Helsingissä. Ilmoitus vuosikokouksesta, juhlasta ja yhteisestä iltahetkestä löytyy tämän numeron lopusta. Odotamme juhlaan kaikkia Virittäjän ystäviä!

Hyvää uutta vuotta!

LEA LAITINEN JA ANNE MÄNTYNYNEN